

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. II. Quædam annotantur circa præsumptionem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

Tom. II.
voluntatis
sicut esse.

*Hec à con-
trario decla-
ratur exem-
plo actus
Spei.*

V.
In nullo
actu intelle-
ctus consistit
formaliter
desperatio.

*Inefficax
quorundam
conclusionis
hujus pro-
batio.*

VI.
Exemplo Spei
ostenditur
desperatio-
nem non co-
sistere in ac-
tu intellectu-
tus.

VII.
Desperatio
radicaliter
tantum &
presumptio
sua est
in actu in-
tellectus.

*Per iudicium
illud volun-
tas est quoad
specificatio-
nem deter-
minata ad
desperandū.*

*Quis actus
ut plurimum
præcedat
desperatio-
nem.*

VIII.
Desperatio
formaliter
consistit in
actu volun-
tatis.

IX.
Non potest
consistere
desperatio
in actu quo

est erectio animi circa bonum arduum possibile ad superandas difficultates, quæ in ejus assecutione occurrunt, ita desperatio est dejectio animi à consecutione ejusdem, dum ab ejus arduitate se superari patitur voluntas. Unde ait hæc sententia, sicut Spes Theologica est erectio animi in Deum ut bonum nostrum arduum, auxiliis gratiæ consequendum, & in media ad id necessaria, ita desperatio illi opposita, est dejectio animi à consecutione veniæ peccatorum, & aliorum mediorum, quasi nequeat homo ea, etiam divini ope adipisci.

V. Prima conclusio: Desperatio non potest consistere formaliter in aliquo iudicio, vel actu intellectu: ita Divus Thomas art. 1. & 2. ubi ait desperationem ad vim appetitivam pertinere. Hanc conclusionem probant aliqui, si enim desperatio non esset actus voluntatis, non posset expellere habitum Spei, qui est in voluntate, formæ enim mutuæ se expellentes in eadem esse debent potentiæ, & immediato subjecto. Hæc tamen ratio non videtur efficax, cum gratia in ipsâ animæ substantiâ residens expellatur formaliter, & ex naturâ rei per quodvis peccatum residens in voluntate. Deinde hæc ratio solum procedit in sententiâ potentias distinguente ab animâ.

VI. Probatur ergo conclusio: Oppositorum namque eadem est ratio, sicut ergo actus Spei non consistit formaliter, sed tantum præsuppositivè in illo præcedenti iudicio intellectu, quo prudenter iudicatur futura beatitudo à Deo, ita ex opposito desperatio non consistit formaliter, sed tantum præsuppositivè in illo imprudenti iudicio intellectu, quo iudicatur non futura beatitudo.

VII. Ut autem solvatur fundamentum primæ sententiæ, & nostra amplius confirmetur, addendum est ex fundamento illius solum convinci, in illo iudicio radicaliter & præsuppositivè sitam esse desperationem, quemadmodum & alia vitia moralia, tametsi formaliter sint in voluntate, radicaliter tamen sunt in intellectu. Illud ergo peculiarare est in prædicto imprudenti iudicio contra Spem, quod per illud præhabitu imprudens iudicium jam sit determinata voluntas quoad specificacionem ad desperationem, seu ad vitium positivè oppositum Spei, atque adeo est quasi radicalis, etsi non formalis desperatio sine actu voluntatis. Imo multi probabiliter asserunt, antequam quis iudicet se esse de numero reproborum, præcedere ferè semper desperationem in voluntate; quando enim ex luxuriâ vel acediâ procedit desperatio ex inclinatione ad voluptates, vel tædio ad res divinas, elicit, inquirunt, quis hunc actum. *Nolo deinceps curare de meâ salute, sed ludere & me voluptatibus trahere*: qui actus pugnat cum Spe: ex hoc verò actu sequitur actus, quo se intuetur, & iudicat tanquam de numero reproborum.

VIII. Secunda conclusio: Desperatio, de quâ hîc loquimur, formaliter consistit in actu voluntatis, per quem absolute quis statuit non amplius prosequi, aut sperare beatitudinem. Ratio est, hic namque actus unicus videtur, in quo desperatio possit reperiri, ut videbimus: cum ergo actui Spei ita opponitur, ut in eodem subjecto cum eo simul nequeat consistere, non apparet in quo actu convenientius collocari possit.

IX. Hoc ulterius declaratur: Desperatio siquidem non est actus, quo quis directè oderit, seu aversetur beatitudinem, non enim videtur fieri posse, ut quis positivè nolit esse beatus, ad hoc namque

requiritur, ut quis rationem aliquam mali apprehendat in beatitudine, quod tamen fieri nequit, cum hæc sit bonorum omnium complexio, & omne malum à se essentialiter excludat. Cum ergo constet plurimos desperare, non videtur in hoc situm esse conceptum desperationis.

Dices: Actus ille, in quo nos supra statui-
mus desperationem, quo nimirum quis absolute
decrevit eam non prosequi, non opponitur di-
rectè Spei, cum hic actus, & actus Spei non ver-
sentur circa idem objectum, quod tamen neces-
sarium videtur, ut actus aliqui opponantur; se-
quela probatur, Spes quippe est volitio beatitu-
dinis, actus autem ille, in quo nos statuimus
desperationem, non est volitio seu odium bea-
titudinis, utpote quam omnes, etiam damnati,
ac dæmones amant & desiderant, sed est volitio
prosecutionis beatitudinis, sicque est de alio ob-
jecto.

Respondetur negando hos duos actus sibi in-
vicem non opponi; per actum enim Spei sperat
quis se consecuturum beatitudinem; & hic actus,
ut jam sæpius diximus, non in finem tantum, seu
Deum visum, sed in media etiam fertur, à Deo
ad hujus finis adeptionem conferenda. Hinc
constat hos duos actus, Spei scilicet & Despe-
rationis, versari circa idem objectum, prosecu-
tionem nimirum beatitudinis, quam sperans vult,
desperans non vult prosequi.

SECTIO SECUNDA.

Quædam annotantur circa Præsum-
ptionem.

PRÆSUMPTIO, ut ex Divo Thoma 2. 2. I.
quæst. 21. art. 4. habetur, est vitium despe-
rationi è diametro oppositum, Speique contra-
rium per excessum. In hoc verò consistit ejus
malitia, quod quis divina benignitati ac clemen-
tiæ nimium confusus, firmiter sibi persuadeat se
aliquid præter legem ordinariam à Deo obten-
turum, idque temerè & sine fundamento. Hoc
proinde vitium, non ex superbiâ tantum, quod
asserit S. Thomas loco citato, sed ex inconfi-
derantiâ, & stultâ quadam fiducia ortum ducere
videtur.

Præsumptio autem, de quâ in præsentī loqui-
mur, nempe circabeatitudinem, duobus modis
contingit, & utraque præsumptio est gravissimum
peccatum, quia supponit iudicium hæreticum.
Prima præsumptio est, quâ quis propriis viribus,
& sine gratiâ Dei sperat se caelestem gloriam ad-
cepturum, quæ fuit hæresis Pelagii. Altera præ-
sumptio est hæreticorum nostri temporis, qui
absque penitentiâ, & ullis omnino meritis, solâ
Dei misericordiâ ad cælum se perventuros con-
fidunt, & hac de causâ bona opera ac merita con-
temnunt. Hæc secunda hæresis multò est peri-
culosior præcedente, viam enim omni flagitio-
rum generi aperit, dum hominibus persuadet,
quot se cunq; sceleribus contaminent, Dei ta-
men benignitate & misericordia se è damnationis
periculo ereptum iri, caelestique gloriâ posituros.

Est ergo præsumptio peccatum ex genere suo
gravissimum, tum quia est contra perfectissimam
virtutem, tum quia damnium longè maximum
mortalibus infert, dum inani eos Spe lactans,
in infernum agit præcipites. Quamvis autem hæc
duæ

*quis directè
oderit bea-
titudinem.*

X.
*Obicitur
actus despe-
rationis non
opponitur
actui Spei.*

XI.
*Ostenditur
Spem & de-
sperationem
versari cir-
ca idem ob-
jectum.*

*In quo sita
est præsum-
ptio nis na-
tura.*

*Præsumptio
est præsum-
ptio.*

II.
*Duplex præ-
sumptio cir-
ca beatitu-
dinem.*

*Pelagianorū
& Lutherano-
rum præ-
sumptio.*

III.
*Ostenditur
præsumptio-
nem esse pec-
catum ex
genere suo
gravissimū.*

duæ præsumptiones circa beatitudinem, eo modo quo eas jam declaravimus, haberi nequeant sine infidelitate, si tamen quis, retentâ fide iudicaret fore ut Deus peculiari cum ipso utatur misericordiâ, & quantumvis peccatis se ac vitiiis tota vita immergat, actum tamen contritionis, aut quid simile in fine vitæ concedat, quo infernum vitet, in hoc, inquam, casu in præsumptionem incideret, non in hæresim.

IV. Quæres, Utrum præsumptio tollat habitum Spei? Certum est præsumptiones illas Pelagii & Lutheranorum eum tollere, cum supponant actum infidelitatis, per quem tollitur Fides, & consequenter Spes. Quoad tertium autem præsumptionis actum, quem numero præcedente declaravimus, quo nimirum quis in peccatis diu permanens, sperat Deum in fine vitæ gratiam concessurum, qua de offensis doleat, & consequatur salutem, probabilius inquam videtur per hunc actum non amitti habitum Spei, cum nulum prædicatum habeat actui Spei repugnans. Sicut ergo non pugnat cum actu Spei, ita nec cum habitu.

V. Quæres secundò, quando obliget præceptum Spei? Respondetur præceptum negativum Spei, seu de non desperando aut præsumendo, semper obligare. Præceptum verò affirmativum Spei

inprimis tunc obligat, quando quis gravi tentatione desperationis impetitur. Nonnulli etiam probabiliter existimant, quando aliquis primò in vitâ de Spe, ejusque necessitate cogitat, teneri cum ad actum Spei elicendum. Nulla tamen ratione admittendum quod affirmat Bannez, teneri scilicet unumquemque primo instanti rationis actum Spei elicere, hoc inquam, nullo modo est admittendum, & iisdem rationibus improbat, quibus Tomo præcedente, Disp. 105. Sect. 2. num. 10. ostendimus neminem primo usus rationis instanti teneri ad actum amoris Dei super omnia elicendum. Per peccata autem præceptis affirmativis contraria non destruitur Spes, sed solum per peccata opposita præceptis negativis.

Idem dicendum de præcepto timoris, tunc nimirum affirmativum timoris obligare, quando quis vehemente præsumptionis tentatione urgetur, aut etiam quando ad aliquod peccatum vitandum necessarius est actus timoris vel filialis, vel servilis, quo quis se Deo submittat, ejusque præceptis, vel ex amore erga Patrem, vel metu pœnæ ab æquissimo iudice infligendæ, obtemperet, ut Disputatione præcedente, dum de diversis generibus timoris, est declaratum.

negativum Spei.

Nullus primo instanti tenetur elicere actum Spei.

VI.

Quando tenetur quis elicere actum timoris.

Finis Tractatus de Spe.

DISPUTA-